

Enbart förordet

Hans Bergström

John McCain

En politisk biografi



HISTORISKA MEDIA

Historiska Media
Box 1206, 221 05 Lund
www.historiskamedia.se
info@historiskamedia.se

© Historiska Media och Hans Bergström 2008
Faktagranskning: Billy McCormack
Omslag: Pierre Österholm
Omslagsbild: John McCain under presidentvalskampanjen 2008. Foto: Scanpix
Sättning: Gyllene Snittet, Helsingborg
Tryck: WS Bookwell Oy, Helsingfors, 2008
Tryckning: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ISBN: 978-91-85873-50-0

Innehåll

Förord 9

Kapitel 1

Amerikas val 2008 – ett uppror från mitten 13

Kapitel 2

Amerikansk hjälte 44

Kapitel 3

Sanningssägare 60

Kapitel 4

Självständig politiker 76

Kapitel 5

Förhållandet till George W Bush 91

Kapitel 6

Varför så ogillad av den republikanska högern? 119

Kapitel 7

Kampanjen inför presidentvalet 2008 134

Kapitel 8

McCain och utrikespolitiken 165

Kapitel 9

McCains inrikespolitik 187

Kapitel 10

Ålder, hälsa och temperament 209

Kapitel 11

President 2009–2013 220

Några viktiga årtal och händelser i John McCains liv 253

Litteratur 258

Personregister 261

Summary in English 265

Förord

Ursprunget till den här boken var ett besök i Sverige i februari 2008. I bokhandeln kunde jag se att det fanns ett antal böcker på svenska om de ledande demokratiska presidentkandidaterna, Hillary Rodham Clinton och Barack Obama, däribland Obamas memoarer i svensk översättning. Det fanns ingen bok om John McCain, som just hade vunnit den republikanska nomineringen. I tidningarna uttalade sig de svenska partiledarna om vem de stödde som USA:s näste president. Sex av de sju svarade ”Hillary Clinton”. Den sjunde, statsministern och moderatledaren Fredrik Reinfeldt, svarade ”Barack Obama”.

John McCain existerade inte som alternativ. Några hade hört hans namn, få visste något närmare om honom. ”Republikan” var något av ett skällsord, i den mån det stod för något alls. Ändå kan USA:s näste president mycket väl heta John McCain. Och han är en ovanlig republikan, med en fascinerande livshistoria.

Jag tog kontakt med förläggaren Lena Amurén på Historiska Media i Lund och föreslog att vi tillsammans skulle fylla en kunskapslucka inför presidentvalet. Förlaget, vars utgivning och professionella hantering imponerat, sa ja till att jag skulle skriva en parallellbok till Erik Åsards *Hillary Rodham Clinton. En politisk biografi*, som utkom i början av 2008 och mötte stort intresse.

Den här boken skrevs under fyra veckor från mitten av maj till mitten av juni 2008. Det innebär att de två huvudkandidaterna i praktiken var klara: Barack Obama för demokraterna och John McCain för republika-

nerna. Jag förfogade över intrycken från primärvalssäsongen, som jag i huvudsak upplevt i USA. Däremot har jag inte kunnat ta hänsyn till mer än begynnelsen av huvudvalrörelsen mellan Barack Obama och John McCain – två osannolika men mycket spännande kandidater till världens enskilt viktigaste politiska ämbete. Under en slutjustering av manus i mitten av juli har jag kunnat uppdatera det för händelser fram till 27 juli 2008.

Bokens syfte är att presentera John McCain som person och politiker, för en skandinavisk allmänhet som nog inte vet mycket om honom. Personligen har jag länge haft stor sympati för John McCain som politiker och röstade på honom i primärvalet i Florida, där vi bor. Han har genom sitt politiska liv visat ett civilkurage som är unikt i den vindkänsliga amerikanska politiken. Han förenar internationalism och ekonomiskt förnuft med miljöengagemang och avsaknad av religiöst biggotteri. I befolkningen som helhet har många just denna åsiktskombination, som visats också av guvernör Arnold Schwarzeneggers valframgångar i Kalifornien. Men de båda stora partierna, demokraterna och republikanerna, har på senare år tenderat att styras alltmer av sina aktivister – bort från det politiska centrum. McCains mångåriga kampanj för en rationellare politisk process i kongressen har varit angelägen. Hans självständighet är legendarisk, i en kongress med allt hårdare partilåsningar.

Även för läsare med annan politisk hållning än min tror jag att boken ska vara informativ. Utöver att beskriva och granska John McCain som politisk ledare ger den en bild av stämningarna och frågorna i USA under det ovanligt engagerande valåret 2008. Det är faktiskt första presidentvalet sedan 1928 i vilket vare sig sittande president eller vicepresident sökt sitt partis nominering. Fältet är öppet, förhoppningarna stora på vad som ska följa efter George W Bush.

Boken analyserar även situationen för näste president 2009–2013, en period fylld av stora uppgifter inom ekonomi, energi och säkerhetspolitik. Presidentens hantering av dem har stor och direkt inverkan på om-

världen. Och det går inte att förstå USA:s roll i världen utan att samtidigt veta något om de frågor som trycker på för att få presidentens uppmärksamhet hemmavid.

Jag har avstått från att belasta läsningen med ett formellt notsystem. Viktiga källor framgår löpande i texten samt i litteraturförteckningen. Utöver de betydelsefulla intryck det ger att bo och leva i USA har jag som bakgrund läst relevanta böcker samt tyngre analyser av presidentvalet i amerikanska tidningar och tidskrifter under det senaste året. Varje dag har därtill – utöver baseball, NHL-hockey och många samtal med grannar i södra Florida samt upstate New York – tillfört några timmars dos av kabel-tv-paneler. Frågorna kring sjukvårdspolitik och socialförsäkringar i USA har jag följt professionellt under många år. Ifråga om opinionsundersökningar lutar jag mig mest mot Rasmussen Reports, vars kvalitet övertygat under lång tid.

En särskild fråga gäller översättningen av engelskspråkiga texter. Jag har som regel valt att själv översätta dem till svenska, men där det amerikanska uttrycket har särskild betydelse, kraft eller valör – vilket händer ofta – har jag återgett originalformuleringen inom parentes.

Manuset har lästs av två amerikaner som har den ovanliga kombinationen av färdigheter att vara amerikanska experter på amerikansk politik samt tala svenska språket flytande. Billy McCormack har gjort en noggrann faktagranskning, som räddat mig från några fatala sakfel. Steven Kelman, professor i statsvetenskap på Harvard, har gett mig sina erfarna observationer. Från förlaget har min redaktör, Ann Lewenhaupt, fungerat som en ytterst noggrann språkgranskare och rådgivare (bland annat för att motverka ett övermått av anglicismer). Även förläggaren Lena Amurén har läst och reflekterat med personligt engagemang. Jag tackar dessa fyra för att de med sina kritiska genomgångar verksamt bidragit till slutprodukten kvaliteten. Min hustru Barbara Bergström har också läst med konstruktiva ögon. Utöver att känna amerikansk mentalitet mer på djupet än vad jag gör, efter mina blott sex år i landet, har

hon den för detta sammanhang goda kritiska egenskapen att vara registrerad demokrat.

För kvarstående fel och brister måste jag ta eget ansvar. För att citera John McCain: "God has given me heart enough for my ambitions, but too little forbearance to pursue them by routes other than a straight line."

Ripley, New York, den 27 juli 2008

Hans Bergström